תוספתא · דפוס וילנא · סדר נזיקין

תוספתא הוריות

ספריית אור ברסלב · or-breslev.co.il

תוספתא הוריות

מקור הטקסט: ספריא · רישיון: לפי המהדורה: נחלת הכלל או Creative Commons

התכנים שלפניכם נאספו, מוינו, סוננו ונערכו בעמל רב ובמסירות על ידי צוות פרויקט 'אוצריא' (otzaria.org).

לקריאה באתר, עם המפרשים והמקורות ליד כל שורה: https://or-breslev.co.il/library/תוספתא-הוריות/
הקובץ נוצר ב־21 בנובמבר 2026 מגרסה v39-202611200317 של הספרייה.

תוכן העניינים

פרק א 4
פרק ב 5

פרק א

א הורו ב"ד וידע אחד מהן שטעו או שהיה אחד מן התלמידים וותיקים יושב לפניהם וראוי להוראה כשמעון בן עזאי והלך ועשה על פיהן הרי זה חייב מפני שלא תלה בבית דין.

ב הורו ב"ד ועשו כל הקהל או רובן על פיהן בזמן שהוראתו הוראת ב"ד פטורין והעושין על פיהם מביאין פר. ואין הורייתן הוריית ב"ד מביאין פר העושין על פיו מביאין כשבה או שעירה. הורו ב"ד ועשו שנים או שלשה שבטים או רובן על פיהם בזמן שהוראתן הוריית ב"ד פטורין והעושין על פיהן מביאין פר אין הורייתן הוריות ב"ד חייבין ועושין על פיהן מביאין כשבה או שעירה. עשו על הוריית עצמן פטורים הוריות כהן משיח חייבין הורו ב"ד ואחד מהן אינו שם פטורין רבי אמר אומר אני עד שיהא מופלא שבהן.

ג חומר בהורייה שאין בדיני נפשות בדיני נפשות שאין בהורייה שבהורייה עד שהורו כולן כאחד ובדיני נפשות הולכין אחר הרוב. שבהורייה עד שהורו ב"ד שבלשכת הגזית ובדיני נפשות נותנין בכל מקום. יחיד שהורה עצמו על פיו הרי זה חייב שנאמר (במדבר טו) והנפש אשר תעשה ביד רמה.

ד האוכל שקצים זה מומר כיצד מומר אוכל נבלות וטרפות שקצים ורמשים האוכל בשר חזיר והשותה יין נסך או המחלל את השבת והמנסך ר' יוסי בר' יהודה אומר אף הלובש כלאים רשב"א אומר אף העושה דבר שאין היצר תאב לו.

ה הורו ב"ד שהוא מוצאי שבת ואח"כ זרחה חמה אין זה הורייה אלא טעות. הורו ב"ד לעקור את כל הגוף אמרו אין דם בתורה אין חלב בתורה אין פגול בתורה הרי אלו פטורין הורו לבטל מקצת ולקיים מקצת הרי אלו חייבין כיצד אמרו יש דם אבל אין חייבין אלא על דם הקרב לשלמים. יש חלב בתורה אבל אין חייבין אלא על חלב הקרב לשלמים. יש פיגול בתורה אבל אין חייבין אלא על פיגול שבשלמים הרי אלו חייבין שנאמר דבר נאמר כאן דבר ונאמר להלן דבר מה דבר האמור להלן מקצתו ולא כולו אף דבר האמור כאן מקצתו ולא כולו אתה אומר דבר מקצתו ולא כולו או אינו אלא כולו ת"ל (דברים יז) בין דם לדם ולא כל דם בין דין לדין ולא כל דין בין נגע לנגע ולא כל נגע הא אין צורך לומר בלשון הראשון אלא בלשון האחרון נאמר כאן דבר ונאמר להלן דבר מה דבר האמור להלן מקצתו ולא כולו אף דבר האמור כאן מקצתו ולא כולו רשב"א אומר משום ר"מ חטאו ששה והן רובן או שבעה אע"פ שאינו רובן הרי חייבין.

ו הורו ב"ד של אחד מן השבטים ועשה אותו השבט על פיהן אותו השבט חייב ושאר השבטים פטורין ר"י ב"ר יהודה אומר הוראת ב"ד עם כל שבט ושבט כהוראת ב"ד לצבור

שאין ב"ד ומשיח חייבין אלא על העלם דבר עם שגגת המעשה והעלם דבר בב"ד ושגגת המעשה בקהל. עשו על הוריית עצמן פטורין על הוריית כהן משיח חייבין אין חייבין אלא על דבר שזדונו כרת ושגגתו חטאת וכהן משיח ולא בעבודת כוכבים אלא על דבר שזדונו כרת ושגגתו חטאת. משיח בעבודת כוכבים חייב על שגגת המעשה דברי ר' מאיר וחכמים אומרים הרי הוא כשאר כל מצות העלם דבר עם שגגת המעשה מביא אשם תלוי.

ז אין חייבין על עשה ועל ל"ת שבמקדש ואין מביאין אשם תלוי על עשה ועל ל"ת שבמקדש ומביא אשם תלוי על עשה ועל ל"ת שבנדה אמר ר' שמעון מפני מה חייבין על מצות עשה שבנדה מפני שיש בה ל"ת ועוד ר' יהודה היה אומר בהן כלל כשהיחיד באשם תלוי נשיא כיוצא בו ומשיח וב"ד פטורין וכשהוא באשם ודאי נשיא ומשיח כיוצא בו וב"ד פטורין.

ח שמיעת הקול וביטוי שפתים וטומאת מקדש וקדשיו ב"ד פטורין יחיד נשיא ומשיח חייב אלא שאין הנשיא חייב על שמיעת הקול ולא על טומאת מקדש וקדשיו. שהן בעולה ויורד. נשיא כיוצא בו ומשיח וב"ד פטורין. כשהוא בקבועה יחיד ונשיא ומשיח מביאין שעירה וב"ד פר ושעיר [פר] לעולה ושעיר לחטאת.

פרק ב

א אלו דברים שבין כהן גדול לכהן הדיוט פר הבא על כל המצות ופר יום הכפורים ועשירית האיפה לא פורע ולא פורם אבל פורם מלמטה וההדיוט מלמעלה אין מטמא לקרובין ומצווה על הבתולה ומוזהר על האלמנה ומחזיר את הרוצח ומקריב אונן ואינו אוכל מקריב חלק בראש ונוטל חלק בראש וכל עבודת יום הכפורים אינה כשרה אלא בו ופטור על טומאת מקדש וקדשיו וכולן נוהגין במרובה בגדים שעבר חוץ מפר הבא על כל המצות כולן אינן נוהגין במשוח מלחמה חוץ מחמשה דברים שפירש הכתוב בפרשה לא פורע ולא פורם ואין מטמא לקרוביו ומצווה על הבתולה ומוזהר באלמנה ומחזיר את הרוצח דברי ר' יהודה וחכמים אומרים אין מחזיר את הרוצח.

ב איזהו נשיא ישראל ולא נשיא שבט נשיא ישראל ונשיא בית דוד זה מביא לעצמו וזה מביא לעצמו.

ג איזהו משיח משוח בשמן המשחה אין בין משוח בשמן המשחה למרובה בבגדים אלא שהמרובה בבגדים צריך להביא פר דברי ר' מאיר וחכמים אומרים אינו צריך להביא פר.

ד פר משיח ופר העדה פר משיח קודם לפר העדה בכל מעשיו הואיל ופר משיח מכפר והעדה מתכפרת מוטב שיקדים המכפר למתכפר שנא' (ויקרא ט"ז:ו') וכפר בעדו ובעד ביתו וגו'. פר הבא על כל המצות קודם לפר ושעיר של עבודת כוכבים ופר ושעיר של עבודת כוכבים קודם לשעיר של נשיא ושעיר של נשיא קודם לשעיר של יחיד ושעיר של יחיד קודם לכבשה של יחיד שתי הלחם קודמות לכבשים העומר קודם לכבש הקרב עמו זה הכלל הבא בגין היום קודם לבא בגין הלחם.

ה הוא ואביו ורבו עומדין בשבי הוא קודם לרבו ורבו קודם לאביו ואמו קודמת לכל אדם איזהו רבו רבו שלמדו תורה לא שלמדו אומנות ואיזה זה שפתח לו תחלה ר' מאיר אומר רבו שלמדו חכמה לא רבו שלמדו תורה ר' יהודה אומר כל שרוב תלמודו ממנו ר' יוסי אומר כל שהאיר עיניו במשנתו.

ו האיש קודם לאשה להחיותו להשיב אבדה ואשה קודמת לאיש לכסות ולהוציא מבית השבי בזמן ששניהן עומדין בקלקלה האיש קודם מעשה שהלך ר' יהושע לרומי אמרו לו יש כאן תינוק אחד ירושלמי יפה עינים וטוב רואי עומד לקלון הלך ר' יהושע לבדקו כיון שהגיע לפתח קרא את המקרא הזה (ישעיהו מ"ב:כ"ד) מי נתן למשסה יעקב וישראל לבוזזים נענה אותו תינוק ואמר (שם) הלא ה' זו חטאנו לו וגו' באותה שעה א"ר יהושע מעיד אני עלי את השמים ואת הארץ שאיני זז מכאן עד שאני פודה אותו בממון הרבה פדאו בממון הרבה ושגרו לארץ ישראל ועליו נאמר (איכה ד':ב') בני ציון היקרים המסולאים בפז וגו'.

ז מנין שכל השונה פרק אחד לחברו מעלה עליו הכתוב כאילו הוא יצרו ורקמו והביאו לעולם שנא' (ירמיהו טז) אם תוציא יקר מזולל כפי תהיה כאותו הפה שזרק נשמה באדם הראשון כך כל המכניס בריה אחת תחת כנפי השכינה מעלין עליו כאילו יצרו ורקמו והביאו לעולם. יקרה התורה שנאמר (משלי ג':ט"ו) יקרה היא מפנינים ואומר (משלי כ':ט"ו) יש זהב ורב פנינים וכלי יקר שפתי דעת.

ח חכם קודם למלך ישראל מת חכם אין לנו כיוצא בו מת מלך ישראל כל ישראל ראוים למלכות. המלך קודם לכהן גדול שנא' (מלכים א א':ל"ג) ויאמר המלך להם קחו עמכם את עבדי אדוניכם והרכבתם את שלמה בני על הפרדה אשר לי וגו' כה"ג קודם לנביא שנאמר (שם) ומשח אותו שם צדוק הכהן ונתן הנביא הקדים צדוק לנתן ואומר (זכריה ג':ח') שמע נא יהושע הכהן הגדול אתה וריעך היושבים לפניך וגו' יכול בני אדם הדיוטות היו ת"ל כי אנשי מופת המה אין מופת אלא נביא שנאמר (דברים י"ג:ב') ונתן אליך אות או מופת.

ט משוח בשמן המשחה קודם למרובה בגדים מרובה בגדים קודם למשוח מלחמה משוח מלחמה קודם לסגן סגן קודם לראש משמר ראש משמר קודם לראש בית אב ראש בית אב קודם למרכל מרכל קודם לגזבר גזבר קודם לכהן הדיוט כהן הדיוט קודם ללוי לוי קודם לישראל ישראל לממזר ממזר לנתין נתין לגר גר לעבד משוחרר אימתי בזמן שכולן שוין אבל אם היה ממזר ת"ח וכה"ג ע"ה ממזר ת"ח קודם לכה"ג ע"ה שנאמר (משלי ג׳:ט״ו) יקרה היא מפנינים וכל חפציך לא ישוו בה רשב"א אומר בדין הוא שיקדים עבד משוחרר לגר מפני שזה גדל בקדושה וזה שלא בקדושה אלא מפני שזה היה בכלל ארור וזה לא היה בכלל ארור.

י מפני מה הכל קופצין לישא את הגיורת ואין הכל קופצין לישא את המשוחררת מפני שהגיורת היתה בחזקת משומרת ושפחה משוחררת היתה בחזקת מופקרת ר"א בר"צ אומר מפני שמצוין לקללה בפי כל הבריות. מפני מה הכל נשאלין על העבד מפני שעסקו רע עם הבריות.

יא (תהילים קל״ה:י״ט-כ׳) בית ישראל ברכו את ה' [בית אהרן ברכו את ה'] בית הלוי ברכו את ה' יראי ה' ברכו את ה' נמצאו ישראל מברכין אחת בית אהרן שתים בית הלוי שלש ישראל יראי ה' מברכין ארבע.